

Politechnika Krakowska
im. Tadeusza Kościuszki

Rozwój zawodowy człowieka

dr Marian Piekarski

3 słowa
2 pytania
1 metafora lub porównanie

Rozwój zawodowy

Termin: „rozwój”

- łać. **evolvere** - rozwijać, przeobrażać,
- Pojęcia bliskoznaczne: rozrost, rozkwit, postęp, przyrost, wzrost, proces, ewolucja,
- Rozumienie praktyczne: sposób rozwijania się zdarzeń/zjawisk w czasie,

Formy rozwoju

Zawód - rozwój zawodowy

Według Zygmunta Wiatrowskiego **zawód** stanowi nie tylko kategorię ekonomiczno - socjologiczną, ale także pedagogiczną, która ma 4 dopełniające się cechy:

1. jest układem wyodrębnionych i powtarzających się czynności,
2. określa pozycję społeczno - zawodową pracownika,
3. stanowi źródło utrzymania,
4. wymaga specjalnego przygotowania zawodowego,

Zawód jako kategoria poznawcza

Zawód a sposób wykonywania

Wyuczone

Wykonywane

Czynniki wpływające na zawód

Genetyczne

Środowiskowe

Edukacyjne

Dążenia własne jednostki

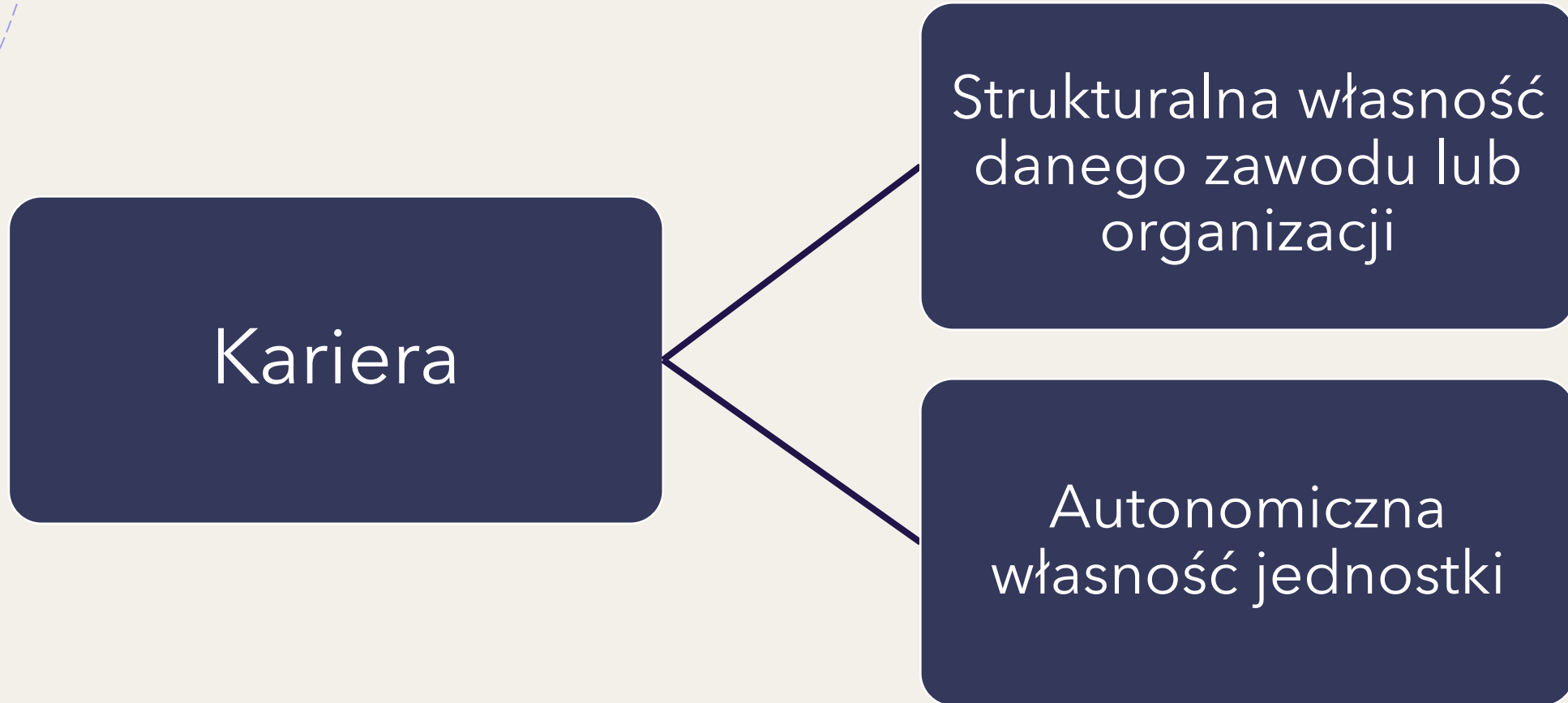
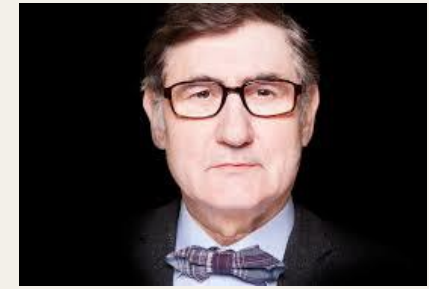

Rozwój zawodowy – kariera zawodowa

Kariera zawodowa wg A. Bańki

Rozwój zawodowy

Element całościowego rozwoju człowieka – „rozwój nie kończy się wraz z osiągnięciem dorosłości, lecz jest procesem przekształcania się zachowań i struktury psychicznej człowieka w wymiarze całego życia”

B. Harwas-Napierała, J. Trempała (red.), *Psychologia rozwoju człowieka*, t. II, PWN, Warszawa 2006, s. 10.

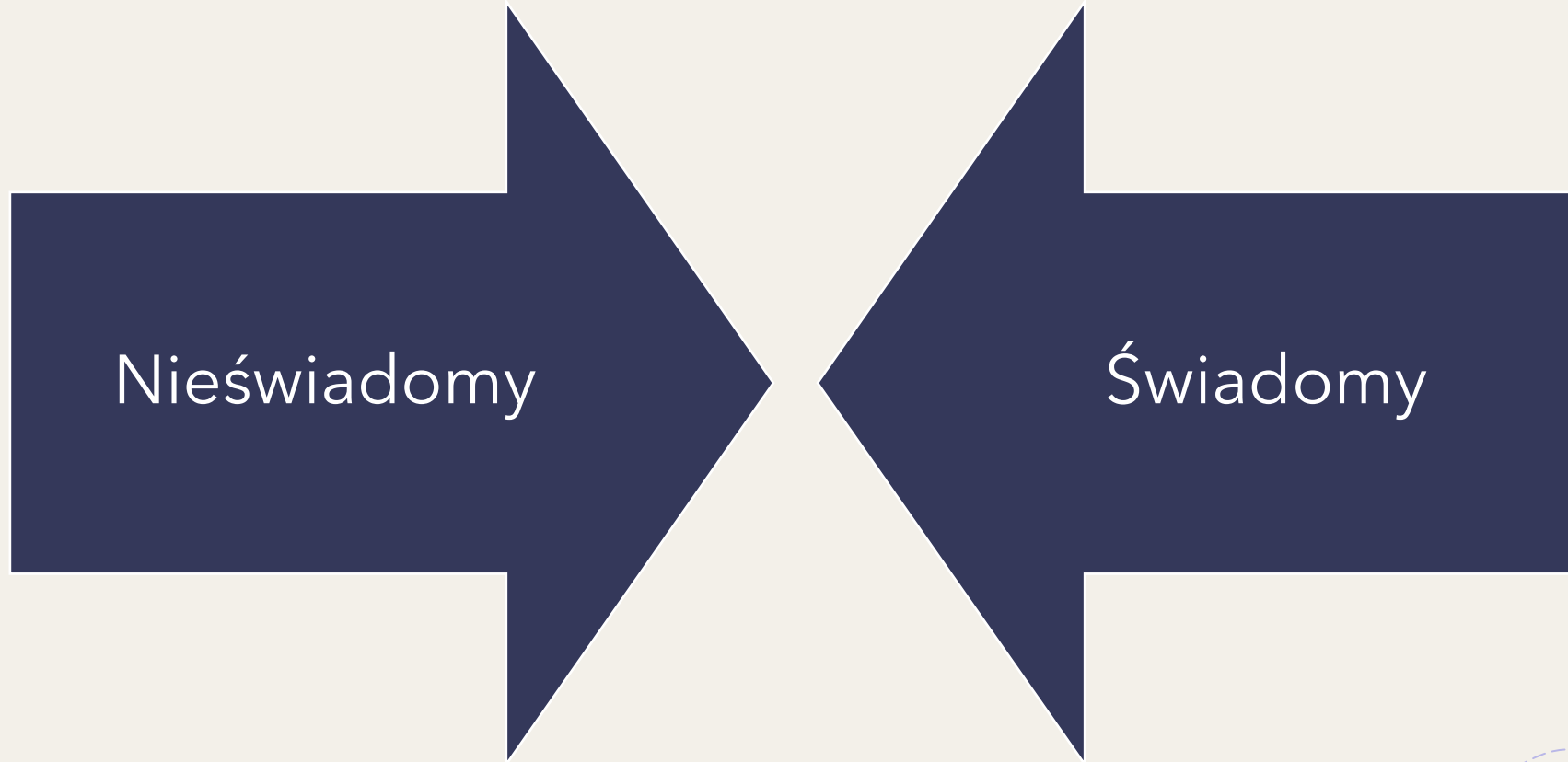
Rozwój zawodowy

Proces całościowych przemian ilościowych i jakościowych, realizujących się w odmiennych warunkach, mających swoje odzwierciedlenie w konkretnych formach zachowania się i działania człowieka.

K. Czarnecki, *Profesjologia*, Oficyna Wydawnicza HUMANITAS, Sosnowiec 2010, s. 21

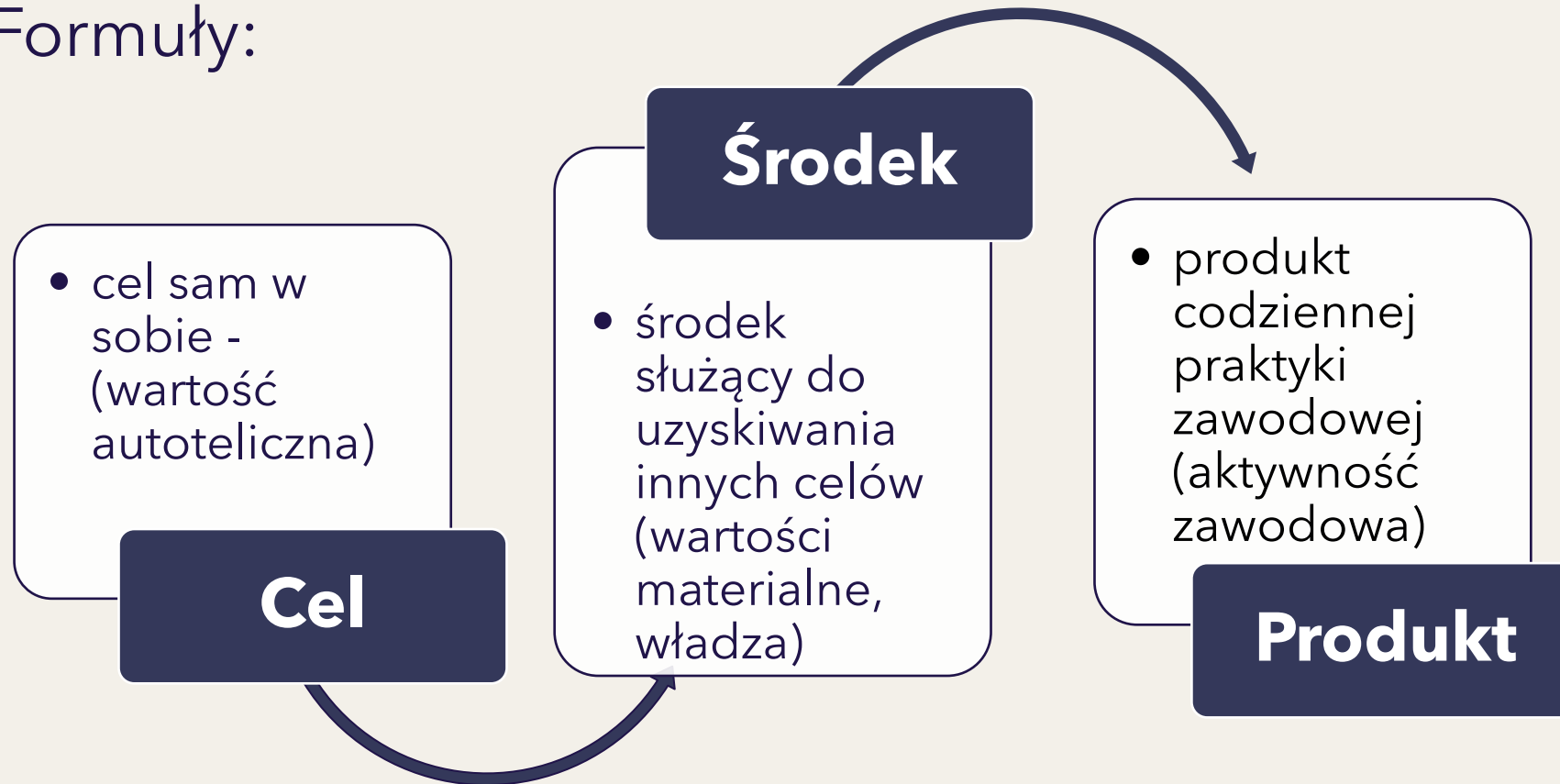
Rozwój zawodowy

Może realizować się w sposób:

Rozwój zawodowy

Formuły:

Rozwój zawodowy

Na osi czasu składa się z:

Ciągu zdarzeń
zaistniałych w
przeszłości

Zachodzących w
teraźniejszości

Mających
zaistnieć w
przyszłości

Zmienne psychologiczne

- Inteligencja,
- Zdolności,
- Zdolności specjalne,
- Zainteresowania,
- System wartości,
- Osobowość,
- Typ temperamentu i czynniki emocjonalne,
- Identyfikacja z modelami ról zawodowych,
- ...

Zmienne socjologiczne

- Wychowanie w rodzinie,
- Środowisko rodzinne,
- Postawy rodzicielskie,
- Środowisko rówieśnicze,
- Miejsce zamieszkania,
- Położenie społeczno-ekonomiczne rodziców,
- ...

Zmienne pedagogiczne

- Wiedza,
- Umiejętności,
- Postawy,
- ...

Podsumowanie

Rozwój zawodowy to integralny komponent rozwoju osobistego i ważna **składowa biografii życiowej** człowieka ujmowanej z perspektywy holistycznej. Kategorii tej nie sposób analizować w oderwaniu od rozwoju osobistego, ponieważ są to te sfery ludzkiej aktywności, które **w pewnym okresie życia biegną równolegle**, przenikają się i wzajemnie na siebie wpływają,

W konsekwencji rozwój zawodowy nie może być analizowany z pominięciem sfery pozazawodowej, który stanowi obok pracy ważny wyznacznik egzystencji człowieka,

Rozwój zawodowy

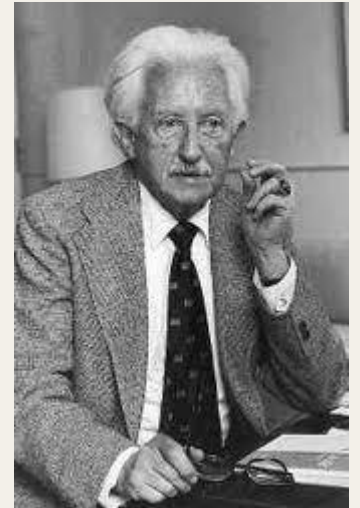
Koncepcje teoretyczne

Rozwój zawodowy

Erik Erikson (1902 - 1994)

1. Niemowlęctwo,
2. Wczesne dzieciństwo,
3. Wiek zabaw,
4. Wiek szkolny,
5. Adolescencja,

Rozwój zawodowy

6. Okres wczesnej dorosłości (21 - 34)

Podstawowy dylemat to intymność a izolacja. Kończymy edukację szkolną, przygotowujemy się i zaczynamy pracę zawodową. Budujemy intymne relacje emocjonalne, zakładamy rodziny. Określamy w tym czasie swoją rolę społeczną, swoją filozofię życiową,

7. Dorosłość średniego wieku (35 - 65)

Podstawowy dylemat to kreatywność a stagnacja. To czas kiedy podejmujemy najwyższą odpowiedzialność społeczną. Nasze życie osiąga pełnię, określony standard życia. Wspomagamy nasze dzieci, pomagamy im w starcie życiowym i powoli zaczynamy akceptować oznaki starości,

Rozwój zawodowy

8. Dojrzałość starszego wieku (od 65 roku życia ...)

Człowiek kończy pracę zawodową, zmniejsza się liczba nawiązywanych kontaktów społecznych. Człowiek skupia się na akceptacji swojej osobowości, staje się dojrzały i przygotowuje się na kres swojego życia. W tym czasie przystosowujemy się do narastających ograniczeń fizycznych, umysłowych, do straty bliskich. Podstawowym dylematem dla tego okresu jest integracja społeczna,

Rozwój zawodowy

Donald Super (1910 - 1994)

Autor wielu psychologicznych książek z zakresu doradztwa i rozwoju zawodowego. Konceptję tą opracował na bazie licznych analiz, wywiadów i prac naukowych.

Rozwój zawodowy

1. Stadium rośnięcia (od urodzenia do 14 roku życia),
2. Stadium eksploracji (15-24 rok życia),
3. Stadium stabilizacji (25-44 rok życia),
4. Stadium zachowania status quo (45-64 rok życia),
5. Stadium schyłkowe (od 65 roku ...).

Rozwój zawodowy

1. Rozwój zawodowy człowieka jest jedną z wielu obiektywnie istniejących **kategorii rozwoju** i życia ludzi. Wszystkie inne kategorie stanowią „bazę wyjściową” zawodowego rozwoju i są z nią ściśle powiązane,
2. Rozwój zawodowy jest „**osią życia**” człowieka, na której koncentrują się główne jego myśli, przeżycia i działania,

Rozwój zawodowy

3. Rozwój zawodowy jest **procesem zmian** zachodzących w świadomości jednostki, jej nieustannego zbliżania się do doskonałości działania w określonej dziedzinie, zawodzie czy specjalności,
4. Jest **procesem pożądanym, organizowanym, kontrolowanym/monitorowanym i ocenianym społecznie**: determinuje proces „wrastania” ludzi młodych w nurt życia i zadania społeczne ludzi dorosłych,

Podsumowanie

Teorie rozwoju zawodowego człowieka próbują:

- wyjaśnić zachowania zawodowe człowieka,
- jego rozwój osobisty i zawodowy,
- akcentują znaczenie czynników wewnętrznych zewnętrznym decydujących o trafnym wyborze zawodowym,
- traktują rozwój zawodowy człowieka jako proces przebiegający w dłuższym przedziale czasu, który uwzględnia wiele zmian ilościowych i jakościowych.

Rozwój zawodowy w organizacji: Okresy aktywności zawodowej

Przygotowanie zawodowe (teoretyczne i praktyczne)

Adaptacja społeczno-zawodowa

Identyfikacja i stabilizacja zawodowa

Sukces zawodowy

Mistrzostwo w zawodzie

Rozwój pracownika w organizacji

Ogół działań, które prowadzą do podniesienia kwalifikacji i motywacji pracownika w taki sposób, aby wzrósł jego potencjał zawodowy i umożliwił mu poprawienie wyników obecnych i przyszłych zadań,

Działania związane z rozwojem pracownika powinny przyczyniać się do osiągnięcia celów firmy.

Plan rozwoju pracownika

- system działań mających na celu rozwój kompetencji pracownika, zgodny z celami organizacji,
- ściśle związany ze ścieżkami karier, czyli drogami potencjalnej kariery zawodowej w organizacji, sekwencją stanowisk, które można objąć w danym horyzoncie czasowym przy spełnieniu określonych kryteriów,
- Plan rozwoju stały pracownika jest nie tyle dobrą wolą pracodawcy, ile koniecznością, wymuszoną przez dynamikę zmian na rynku,

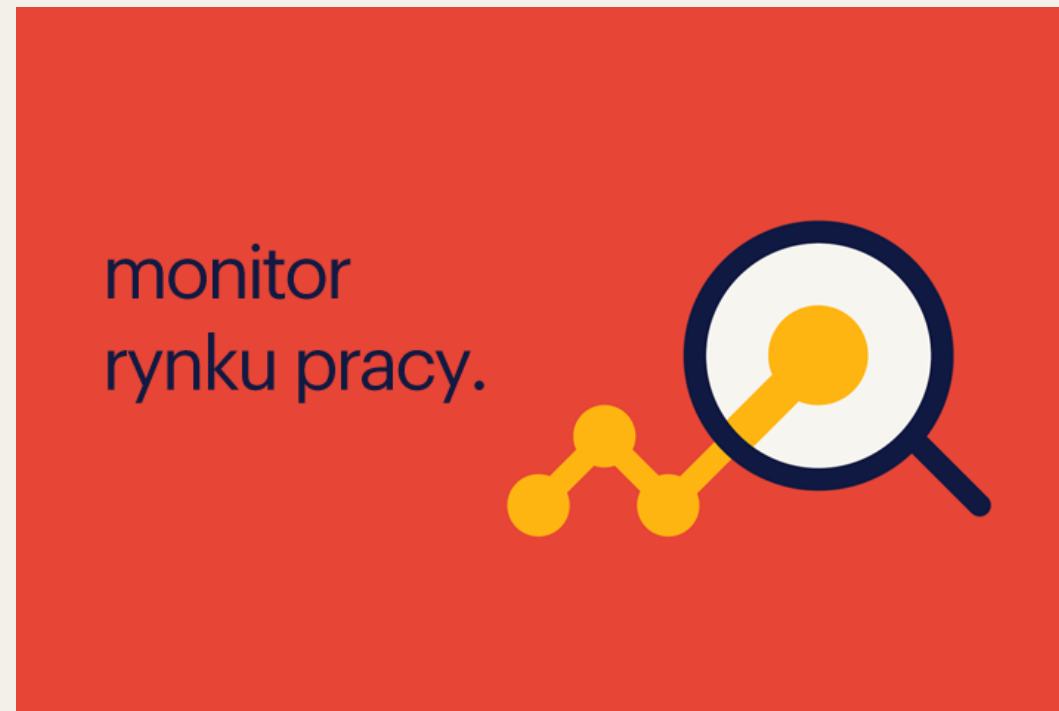
Model teoretyczny planu rozwoju pracownika

1. Zwizualizuj cele zawodowe,
2. Zarysuj swoje mocne strony i obszary do rozwoju do rozwoju,
3. Zbuduj swój plan rozwoju i zaplanuj zadania do wykonania,
4. Monitoruj, przeglądaj i adoptuj,

Rozwój pracownika

Wyniki 47. edycji badania Instytut Badawczy Randstad 21 kwietnia 2022 r.

Rozwój pracownika w organizacji - korzyści

- łatwość dostosowania się do zmieniającej się rzeczywistości,
- wyższa retencja pracowników,
- łatwość przyciągania talentów,
- większe zaangażowanie ...,
- osiąganie lepszych wyników pracy,
- kreowanie liderów na miarę wyzwań nowych, trudnych czasów,
- zwiększenie konkurencyjności firmy,
- ...

Dziękuję

marian.piekarski@pk.edu.pl